

OBRAZY JAKO EXTERNÍ PAMĚŤ

Galerie Makráč vystavuje díla Matěje Lipavského

Jeden z pohledů na to, co všechno znamená a obsahuje současná malba, nabízí výstava v Galerii Makráč nazvaná **Externí paměť**. Kolekce 15 prací představuje výběr z tvorby Matěje Lipavského, z nichž většina jsou obrazy, jak je chápeme v klasickém slova smyslu. Jsou tam ale i další díla, která potvrzují, že výtvarná vášeň není omezena jen na plátno a projeví se autentickým způsobem na každém místě, které inspiruje a nabídne vhodnou plochu. Autor pak do své imaginace zakomponuje a výtvarně využije nejrůznější materiály, jejich přirozenou barvu a strukturu povrchu, jejich torza, opotřebenost či aktuální stupeň degradace, a znovu, avšak nečekaným způsobem, vzkřísí i původní účel, ke kterému byla věc určena. Výstava Matěje Lipavského **Externí paměť** potrvá do 23. února 2018.

Externí paměť není první výstavou Matěje Lipavského v Galerii Makráč, své práce zde představil už v r. 2009 spolu s umělkyní vystavující pod pseudonymem Pure Beauty. Matěj Lipavský (*1985, Praha) studoval v letech 2004–2010 na pražské Akademii výtvarných umění v ateliéru Malba u J. Sopka a I. Korpaczewského (2004–2010) a v ateliéru Socha II u prof. J. Zeithammla (2008). K významným realizacím patří mozaika v Periferie Cafe v Braníku a pro místní z Šestky představuje nejbližší setkání s jeho tvorbou barevné řešení interiéru kavárny ČVUT. Spolu s Pure Beauty je také autorem výtvarné části komiksového románu Chyba z r. 2011. Vystavuje na samostatných i skupinových výstavách. Šíří a mnohostrannost jeho talentu přibližují básně a další texty, které publikoval v revue Souvislosti, v Listech a Přítomnosti.

Pro výstavu v Galerii Makráč autor vybral malby, jejichž podkladem jsou vedle malířského plátna také mléčné sklo, které svou tvrdostí neposkytuje stopě štětce moc volnosti a malba je tudíž poněkud ostřejší a tvrdší. Dále malbu na skle širokoúhlého formátu, které je podsvícené a umístěné na zemi, a také dvě velkoformátové transparentní fólie uchycené na prosklené stěně galerie. Atmosféru všedního výjevu běžného ruchu ulice po soumraku nebo za deště, kterou tyto rozostřené obrazy zachycují, doplňuje skutečná ulice před galerií, jejíž mihotavá světla, barevné stopy projíždějících aut i pohybující se siluety skutečných postav tam venku pronikají do obrazu, probouzejí ho k životu a stávají se jejich součástí.

Pozornost po vstupu do galerie okamžitě přitáhne linoleum, které ve velké ploše stéká po stěně. Autor ponechal a nijak nevy-

lepšoval známky opotřebení a únavy materiálu, skvrny a barevné změny způsobené dlouhodobým působením slunečních paprsků, či otlaty od kdysi zde stojícího nábytku. Lino-obraz je tu opět podlahou, autor k němu „vyškrábal“ a domaloval okno a pohled z něj, starou židli, jen si sednout, i zrezavělou vodovodní trubku šplhající po stěně. Jak si tento výjev stojí v reálném prostoru, naznačuje skutečný obraz zakomponovaný do kuchyňské sestavy – starší čínžovní zástavba ve vnitrobloku, chlad, zšeřelé střechy pokryté sněhem a náhodný ohýnek světla linoucího se z otevřených dveří. Autor pracuje s obráceným měřítkem - zatímco kuchyň s linoleu je téměř ve skutečné velikosti,

blok čínžovních domů, jehož součástí je zřejmě i ten s kuchyní, v níž právě stojíme, je obrazová miniatura.

Zima, sníh, chlad, kontrast bílé barvy, zimní krajina a ticho, které ji obklopuje, zaujímají v obrazech Matěje Lipavského prominentní postavení. Mohli bychom s klidným svědomím říct, že čistotou výrazu, jistou nostalgickou zasněností a hloubkou zachyceného výjevu jsou zde představené obrazy osobitým českým příspěvkem ke kaligrafické malbě.

Sochařskou tvorbu zde zastupuje jediné dílo – malý závěsný objekt/obraz, vrstvený z drátěného pletiva a kusu linolea, umístěný ve výšce sotva po kolena; chatka, přístěnek, snad útočiště v černočerné temnotě, která ale vychází ze samotné boudy, nikoli z okolní krajiny, bouřná mračna, vystříhaná z pletiva v černé, šedé a bílé, scénu naopak prosvětluje, byť s kovovým a lehce strašidelným leskem. Dílo vypovídá o „bipolárním“ malířsko-sochařském školení. Jeho trojrozměrné menší závěsné objekty, jak je známe z katalogu prací Matěje Lipavského, kombinují různé materiály (drát, drátěnka, kov, zrcadla, sklo), zasahují do prostoru nebo splývají s plochou stěny. K těm nejsvéráznějším patří také minimalistické, lehce guerillové zemní kapličky u cest a silnic ve volné krajině, ty na této výstavě nejsou, bohužel, zastoupeny ani fotografiemi.

I když Lipavského fotografie nejsou na výstavě **Externí paměť** prezentovány, rozhodně stojí za zmínku, protože v rejstříku jeho uměleckých zájmů a výtvarných oborů zaujímají zvláštní místo. Snímky žánrově balancující na pomezí reportáže nebo street foto zachycují atmosféru místa a momentky běžného života: zadumané postavy, zpuštěná zákoutí měst a autobusových zastávek, nádraží, skládky, které překvapí,

když nečekaně rozkvetou barvou a poezií opuštěných věcí. Fotografie krajiny, jak je vidí Martin Lipavský, jsou volné prostory ležící ladem, kompozici plochy fotografického pole rýsují přirozené křivky krajiny a prvky vsazené do ní člověkem; naopak malířské vidění prozrazují fotografie jemných obrazců na vodní hladině.

Zajímavě vyzní srovnání malby Matěje Lipavského a jeho prací z oblasti krajinářské fotografie. Není překvapující, že obecně jeho fotografie prozrazují malířské vidění a malba zase oko fotografa, přesto jeho malby krajiny jsou autentičtější, než skutečná realita přesně a do detailu zachycená objektivem, neboť malířské gesto a styl dokáží lépe zprostředkovat autorovu citlivost, vnímání krajiny, atmosféru a duchovní hloubku místa. A nemusí to být jen zmíněné zimní kaligrafie. V portfoliu prací Matěje Lipavského najdeme i takové, které vrstvenou dynamickou pastózní malbou připomínají životní sílu obrazů Vincenta van Gogha. Zároveň ale oceníme i prázdnotu mořských valů holandského pobřeží, či krásu městské industriální krajiny nevratně zasažené průmyslem: prvky technických staveb, výpustě, kanalizace, komíny, telegrafní sloupy, přehradní propusti, silnice a pěší cesty. Pro autorovu tvorbu jsou příznačné civilní náměty - výjevy z kaváren či ulic, vlídná atmosféra domácího koupání a mnoho jiného. Všechno, život sám a jeho nesčetné proměny a variace, jsou hodné zaznamenání a Lipavského obrazy se tak stávají i naší „externí pamětí“.

(red)

Matěj Lipavský: Externí paměť

Galerie Makráč, 8. 1. - 23. 2. 2018
Ústav makromolekulární chemie AV ČR,
Heyrovského nám. 2, Praha 6–Petřiny otevřeno ve všední dny od 8 do 18 hodin .

